

بررسی مسائل و مشکلات دانشجویی و تأثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه^۱

داود درون پرور^۲

چکیده

دانشجویان در دوران تحصیلی خود با مشکلات و گرفتاریهای زیادی روبرو هستند. این مشکلات می تواند روی پیشرفت تحصیلی آنها تأثیر بگذارد. شناخت مشکلات تأثیر گذار و اقدام در جهت کاهش تأثیرات آنی آنها، می تواند در جهت پیشرفت تحصیلی دانشجویان مؤثر باشد. مشکلات اقتصادی، ویژگی های فردی، مشکلات ناشی از عوامل محیطی و باورهای فرهنگی - اجتماعی دانشجویان، از جمله عواملی است که می تواند در پیشرفت تحصیلی دانشجویان تأثیر منفی بگذارد. عوامل چهارگانه فوق در این تحقیق مورد نظر بوده و از دیدگاه دانشجویانی که در دوران تحصیلی موفقیت زیادی کسب نکرده اند، تأثیراتشان مورد بررسی قرار گرفته است. در انتهای تحقیق، سعی شده راهکارهای عملی برای رفع این مشکلات ارائه گردد.

واژه های کلیدی: پیشرفت تحصیلی، مشکلات دانشجویی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه

۱- مقدمه

در جهان امروز، با گسترش دانشگاهها و موسسات آموزش عالی بحث درباره کیفیت آموزش اهمیت ویژه ای یافته و مسائل و مشکلات دانشجویی از موضوعات بسیار حیاتی است که تأثیر آن در مقوله کیفیت آموزش مطرح است. همان گونه که می دانیم، دانشجویان در دوران تحصیلی خود با مشکلات و گرفتاریهای فراوان و گوناگونی روبرو هستند. از جمله این مشکلات و دشواریها، پیرامون انگیزه های فردی، محیط اجتماعی، محیط دانشگاهی، سیستم آموزشی و امثالهم می باشند. این مشکلات می تواند روی کیفیت آموزشی تأثیر منفی بگذارد.

جامعه ما در مسیر توسعه یافتگی خود، هم اکنون در مرحله حساس خیز اقتصادی قرار دارد و سرمایه گذاریها و بهره مندی از انواع تجهیزات و تکنولوژی های جدید به منظور رشد و توسعه بخشها و زیر بخشهای جامعه، نیاز به انسانهای تحصیل کرده و متخصص دارد. لذا مراکز آموزشی از نظر کمیت و همچنین نحوه و کیفیت آموزشی از اهمیت بالایی برخوردار خواهند بود.

۱ - این مقاله از طرح تحقیقاتی که تحت همین عنوان در دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه انجام شده، استخراج گردیده است.

۲ - عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه

اگر چه می توان گفت امروزه داشتن مدرک و یا مدرک گرایی به طور گسترده ای در جامعه ما رواج یافته است لیکن ایجاد و تأسیس دستگاهها و نهادهای آموزشی با پیچیده تر شدن سطح تکنولوژی، کار سهل و آسانی نخواهد بود. از این رو ایجاد و استفاده از سیستمهای با کیفیت آموزشی بالا، روز به روز حساستر و پر اهمیت تر شناخته می شوند. انسان موجود پیچیده ای بوده، شرایط مختلف، مشکلات و موانع، تأثیر زیادی روی تربیت او می گذارد و دانشجو با هر انگیزه ای که پا در عرصه علم و دانش گذاشته باشد، شرایط زندگی و محیط اجتماعی، فرهنگی و آموزشی می تواند نقش تعیین کننده ای در رسیدن او به اهدافش داشته باشد.

عوامل زیادی در این زمینه نقش آفرینی می کنند که می توان به شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، مقررات دولتی و آموزش و پرورش و روابط پیچیده جامعه اشاره کرد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه از سال ۱۳۶۴ فعالیت خود را آغاز نموده و هم اکنون با بیش از سی و پنج رشته تحصیلی در مقاطع کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد مشغول به فعالیت است و این واحد دانشگاهی دارای حدود ۶۰۰۰ دانشجو می باشد و به عنوان یکی از مراکز آموزشی به لحاظ کمی و کیفی در استان تهران فعالیت می نماید. این تحقیق به دنبال بررسی مسائل و مشکلات دانشجویان این مرکز آموزشی و همچنین رتبه بندی آنها و ارائه راه حلهایی در جهت شناخت و بررسی مشکلات و مسائل دانشجویان این مرکز آموزشی و همچنین رتبه بندی آنها و ارائه راه حلهای عملی جهت کاهش اثرات منفی آنها روی پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه می باشد.

۲- فرضیه های مطرح شده در تحقیق

- ۱-۲ عوامل اقتصادی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه تأثیر گذار است.
- ۲-۲ ویژگی های فردی دانشجویان بر پیشرفت تحصیلی آنان در دانشگاه فیروزکوه تأثیر می گذارد.
- ۳-۲ مشکلات ناشی از انعطاف ناپذیری بعضی از قوانین آموزشی و به روز نبودن برنامه های دانشگاه بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد فیروزکوه تأثیر می گذارد.
- ۴-۲ باورهای فرهنگی - اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی فیروزکوه بر پیشرفت آنها تأثیر می گذارد.
- ۵-۲ فرضیه اهم : مشکلات دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی فیروزکوه بر پیشرفت تحصیلی آنها تأثیر می گذارد.

۳- علت و انگیزه انتخاب موضوع

با توجه به حضور مستمر تحقیق کنندگان در این دانشگاه و شهر فیروزکوه، از نزدیک با مسائل و مشکلات دانشجویان آشنائی حاصل شده است، لذا درصدد برآمدیم تا با انجام این تحقیق، موانع و مشکلات دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه را مورد بررسی قرار داده و تأثیر این مشکلات را بر پیشرفت تحصیلی آنان، مورد سنجش قرار دهیم. با توجه به اینکه شناخت مشکل، موجب نیاز حرکت به سوی راه حل آن می شود و در نهایت شناسایی مشکلات زمینه را برای ارائه راه حلهای مثبتی بر پایه های علمی فراهم می آورد، بدیهی است با بکارگیری راه حلهای بدست آمده، انتظار می رود بخش عمده ای از تأثیرات منفی مشکلات دانشجویی شناخته شده و در جهت کاهش این تأثیرات قدمهای مثبتی برداشته شود و در نهایت، پیشرفت تحصیلی و افزایش کیفیت آن را موجب شود.

۴- مبانی نظری تحقیق

۴-۱- مشکلات دانشجویان

مسائل و مشکلات دانشجویان موانعی است که باعث پائین آمدن پیشرفت تحصیلی وی می شود. این موانع شامل قبل از تحصیل و در حین تحصیل وی می باشد. در رابطه با موانع قبل از تحصیل بایستی بیان نمود که بیشتر ریشه در زمینه های ژنتیکی دانشجویان دارد. یکی از نظریه های دیدگاه زیستی که بدنبال یافتن پیوندهای میان زیست شناسی و رفتار است، در واقع پیوندهایی که میان ساختمان بدنی انسان و مسائل رفتاری و عاطفی و احساسی آنها وجود دارد را شامل می شود « اکثر مشکلات رفتاری - احساسی انسان حاصل کنش متقابل میان زمینه ژنتیکی انسان و محیط آنان می باشد » [۵].

۴-۲- تعاملات محیطی

« اصولاً افراد به طور مستقل و جدا از محیط و موقعیتی که در آن قرار دارند عمل نمی کنند. تفاوت های موقعیتی بر چگونگی واکنش افراد به شکل های مختلف اثر می گذارد. شخصیت فردی ما تحت تأثیر محیط شکل می گیرد. گروهی از افراد که در یک موقعیت خاص قرار دارند با گروه شبیه به خود در موقعیت دیگر، رفتار متفاوتی را از خود بروز می دهند » [۱۲].

بر این اساس مشکلات دانشجویان از محیط خانوادگی، آموزشی و اجتماعی آنها ناشی می شود. « ژان پیازه بنیان گذار معرفت شناسی تکوینی در تحقیقات خود تعامل انسان با محیطش را قویاً بیان نموده و معتقد است بین موجود زنده و محیط او کنش و واکنش متقابل وجود داشته و این تعامل در زندگی او نقش مهم و اساسی دارد. زندگی از دیدگاه پیازه، تعامل خلاق است که بین موجود زنده و محیط اطراف او در جریان است. این بده بستان به دو صورت سازگاری که جنبه درونی دارد و سازمان که جنبه بیرونی دارد، تحقق می پذیرد » [۷].

در نظام فکری پیازه سازگاری و سازمان از یکدیگر جدا نبوده و مکمل یکدیگر شناخته می شوند. ضمناً وی هوش را فرآیند سازگاری با محیط می داند.

۴-۳- ویژگی های فردی

شخصیت هر فرد مجموعه ای از الگوهای رفتاری است که در طی زمان شکل گرفته و به صورت عادت درآمد است و به تدریج آن مجموعه را شناسانده و به عنوان معرف وی در نظر گرفته می شود.

دوران زندگی انسان را می توان به چهار دوره: کودکی، نوجوانی، جوانی، بزرگسالی و پیری تقسیم نمود. جوانی، نوجوانی است که به دنبال یک سلسله درگیری های اجتناب ناپذیر ناشی از افزایش نیروها و سرانجام با حفظ همه آنها به اعتدالی پایدار منجر می شود. در این دوره که از حدود ۱۲ تا ۲۰ سالگی طول می کشد، بر اثر نیروهای بی سابقه ای که فرد در خود احساس می کند و افق های فکری جدیدی که به روی خود گشوده می بیند، شور و هیجان آدمی به حداکثر خود میرسد » [۸].

اغلب افراد پس از طی دوران جوانی وارد محیط دانشگاه می شوند که به طور معمول بحران های دوران نوجوانی را سپری نموده و اکثراً به یک حالت تعادل و پایداری رسیده به طوری که می توان رفتارهای آرام و سازنده ای را از آنها شاهد بود.

« یک صاحب نظر ویژگی های کلی افراد در دوره زندگی دانشجویی را به این شرح عنوان نموده است: ویژگی های فردی و جسمانی، ویژگی های عاطفی و احساسی، ویژگی های مذهبی » [۳].

۴-۴- عوامل تأثیر گذار روی شخصیت و رفتار

الف: عوامل اقتصادی

همانگونه که می دانیم عوامل اقتصادی در اکثر جوامع جهانی، به ویژه در کشورهای در حال توسعه دارای جایگاه خاصی بوده و تأثیرات عمیقی را بر روی درآمد قابل تصرف خانواده، نرخ بهره، نرخ تورم و دارایی ها و ثروت مردم می گذارد. در

جامعی مانند کشور ما که در مسیر ترقی و توسعه در حال فعالیت است، افزایش نرخ تورم به دلیل سرمایه گذاریها و هزینه های گوناگون زندگی رو به افزایش می باشد و مشکلات زیاد اقتصادی را برای خانواده های کم درآمد موجب می گردند. در نقطه مقابل گروهی از دانشجویان به دلیل رفاه بیش از حد به نوعی با مشکلات روبرو هستند. در این طبقه مشکلات مطرح نمی باشد، اما وجود سرگرمی های متنوع و یا در اختیار نهادن امکانات بیش از حد رفاهی و برآوردن سریع هر نوع خواسته فرزندان باعث می گردد آنها با واقعیت زندگی دست و پنجه نرم نکرده و با کوچکترین مخالفت خواسته ها یا موانع اجتماعی به دلیل عدم یادگیری و تجربه در مقابل ناکامیها و شکستها، دچار دلسردی، افسردگی و دیگر مشکلات می شود. در واقع این گونه دانشجویان نسبتاً به همان میزان که خانواده های با وضعیت اقتصادی بد در معرض ابتلاء به مشکلات رفتاری قرار دارند، مبتلا می گردند، لیکن با دلایل متفاوت.

ب: عوامل محیطی

شایان ذکر است که رفتار انسان در نتیجه برخورد اوست با موقعیتهای مختلف در محیطی که زندگی می کند. لذا در موقعیتهای گوناگون، انسانها با توجه به فکرشان، واکنش و یا رفتار خاصی از خود بروز می دهند. اگر چه محیط اجتماعی و محیط دانشگاه، هر کدام مرکزی برای تربیت و پرورش عقل و توانمندیهای بینشی و دانشی دانشجویان می باشند، ولی ورود به این دو محیط هر کدام قوانین و مقررات خاص خود را دارد که ممکن است دانشجو در تعامل با آنها با مشکلات عدیده ای روبرو شود و موانعی را برای او ایجاد کند.

ب: عوامل فرهنگی - اجتماعی

عوامل فرهنگی و اجتماعی نظیر ارزشها، سنتها، عقاید، عادات و رسوم و روشهای زندگی گوناگون تأثیرات عمیقی را بر افراد اجتماع از جمله دانشجویان که اتفاقاً بسیار حساس دقیق می باشند، به جای می گذارد و اغلب برای آنها مشکلات و مسائلی را ایجاد می کند. یکی از تصورات مرسوم در جامعه ما این است که هر کس تحصیل کرده باشد، مورد احترام و تکریم بیشتری واقع می شود، نفس این قضیه برای برخی از دانشجویان ایجاد مشکل می نماید.

ت: محیط خانواده

نحوه برخورد والدین با مسائل تحصیل نوجوانان نقش مهمی در پیشرفت یا افت تحصیلی و مشکلات آموزشی آنان دارد. « اغلب تحقیقات نشان می دهد که بین طرز تلقی و نگرش جوانان از ویژگیهای والدین و محیط خانوادگی با پیشرفت تحصیلی آنان همبستگی معنی داری وجود دارد. این محققان، خصوصیات و شیوه رفتار والدین با فرزندان را بر اساس توصیفهای هفت هزار نوجوان در سه مقوله والدین هدایت کننده، والدین قدرت مدار و والدین آسانگیر یا زاد گذارنده دسته بندی کرده اند. آنگاه نمره درسی دانش آموزان گروه نمونه با توصیف آنان از والدین خود مقایسه شده و چنین نتیجه گیری شده است، بهترین نمره های درسی از آن فرزندان والدین هدایت کننده بوده و بر عکس والدین قدرت مدار و آسانگیر نقش کمتری بر پیشرفت تحصیلی فرزندان خود داشته اند» [۴].

ث: انتظارات دانشجویان از محیط دانشگاه

بیشتر دانشجویان با ورود به دانشگاه از خود، جامعه، زندگی و مسائل اجتماعی تصورات و مفاهیمی را در ذهن دارند که کاملاً با آنچه که والدین در ذهن و افکار خود می پروراند، متفاوت و حتی گاهی اوقات متضاد می باشد. لذا به محض ورود به محیط دانشگاه این انتظارات را دارند که راه حل همه مشکلاتشان را در این محیط جدید بیابند. ولی وقتی مشاهده می کنند

که دانشگاه خارج از برنامه های آموزشی خود به اموری دیگر می پردازد و به راهبری فکری و معنوی و همکاریهای اثر بخش با آنها توجه چندانی ندارد، به خارج از دانشگاه روی می آورند و در این مسیر ممکن است گرفتار انحرافات شده و از راه اصلی کسب علم و دانش باز نمانند.

ج: ایمان به خدا و انگیزه های دینی، تکیه گاهی قوی در برابر مشکلات

ایمان به خداوند و بهره مندی از انگیزه های دینی، در صورتی که به درستی از آن استفاده شود تکیه گاه و پناهگاه بسیار نیرومند و قوی می باشد که می تواند فرد را در گذر از سختیها و مشکلات، یاری فراوان نماید.

۵- روش تحقیق

در تحقیق حاضر برای بدست آوردن داده های مورد نیاز از روش میدانی استفاده گردیده است، به دلیل اینکه در این تحقیق به توصیف مشکلات دانشجویان می پردازد، از نوع توصیفی به شمار رفته و چون همبستگی بین مشکلات دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آن ها را مورد بررسی قرار می دهد، از نوع همبستگی می باشد.

جامعه آماری تحقیق جاری حدود ۵۵۰۰ نفر از دانشجویان مقاطع کارشناسی و کاردانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه می باشد که در رشته های مختلف در حال تحصیل هستند. از میان کل دانشجویان، آنهایی مورد نظر بوده اند که حداقل یکبار در طول دوره تحصیلی خود مشروط شده باشند. دانشجویانی که به دلایل مشکلات خانوادگی خود افت تحصیلی داشته اند هم مورد توجه قرار گرفته اند. به دلیل اینکه دسترسی به همه جامعه آماری مقدور نبوده، از نمونه گیری تصادفی به روشهای مقبول استفاده شده است. ابتدا دانشجویان مشروطی هر رشته تحصیلی مورد شناسایی قرار گرفته و با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای، تعداد ۱۰۰ نفر از آنها انتخاب گردیده است. آنگاه پرسشنامه ای، با گزینه های خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم با تعداد ۲۶ سوال بسته، یک سوال باز و ۸ سوال کلی طراحی گردیده است. ابتدا این پرسشنامه بین تعداد کمی از دانشجویان توزیع و پاسخها جمع آوری گردید. آنگاه پس از انجام اصلاحات لازم، در بین دانشجویان توزیع و پس از تکمیل جمع آوری شده است. داده های جمع آوری شده تلخیص و طبقه بندی شده و در نهایت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و نتیجه گیری لازم به عمل آمده است.

در این تحقیق از آزمون مربع کای χ^2 برای آزمون فرضیه ها استفاده شده است [۱۴، ۱]. استفاده از این آزمون به این دلیل بوده است که اطلاعات بدست آمده در این تحقیق در مقیاس رتبه ای می باشد و به همین دلیل نمی توان از آزمونهای پارامتریک استفاده کرد.

۶- نتیجه گیری

تحلیل نتایج بدست آمده از آزمون فرضیه اهم نشان می دهد که در سطح اطمینان ۹۵٪ بین مشکلات دانشجویان و میزان پیشرفت تحصیلی آنها رابطه معنی داری وجود دارد. با توجه به اینکه ۹۳٪ پاسخ دهندگان دانشجویان مشروطی بوده و ۸۶٪ از پاسخ دهندگان با مشکل مواجه بوده اند، ارتباط بین مشکلات آنها و میزان پیشرفت تحصیلی، منطقی به نظر می رسد. برای فرضیه اول یعنی تأیید عوامل اقتصادی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان، مقدار χ^2 محاسبه شده ۱۵۱/۶۲ میباشد که از χ^2 جدول با سطح اطمینان ۹۵٪ یعنی ۹/۴۹ بیشتر است. بنابر این فرض مساوی بودن فراوانیهای مشاهده شده رد و فرض نامساوی بودن فراوانیهای مشاهده شده پذیرفته می شود. فراوانیهای مشاهده شده برای دو گزینه خیلی زیاد ۱۹۷ و زیاد ۱۲۶ بیشتر از فراوانیهای مورد انتظار یعنی ۱۰۰ است. می توان اظهار داشت که از دیدگاه دانشجویان، عوامل اقتصادی بر پیشرفت تحصیلی آنها تأثیر گذار است.

فرضیه دوم، سوم و چهارم هم به روش مشابه ای مورد آزمون قرار گرفته و همه آنها پذیرفته شده اند. با توجه به پذیرفته شدن هر چهار فرضیه، می توان فرضیه اهم، یعنی این که « مشکلات دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی بر پیشرفت تحصیلی آنها تاثیر می گذارد » را پذیرفت.

با در نظر گرفتن مقدار کای دو محاسبه شده برای هر یک از فرضیه های چهارگانه، می توان مشکلات دانشجویان را رتبه بندی نمود. بر این اساس از دیدگاه دانشجویان، مشکلات اقتصادی با $\chi^2 = 151/62$ رتبه اول، ویژگیهای فردی با $\chi^2 = 54/42$ رتبه دوم، قوانین و مقررات و برنامه های دانشگاه با $\chi^2 = 52/29$ رتبه سوم و باورهای فرهنگی - اجتماعی با $\chi^2 = 24/13$ ، رتبه چهارم را در تاثیر گذاری روی پیشرفت تحصیلی آنها داشته است. در نتیجه می توان ادعا کرد که مشکلات اقتصادی دانشجویان تاثیر بیشتری بر عدم پیشرفت تحصیلی آنها داشته و مشکل اصلی آنها می باشد.

۷- پیشنهادات

۷-۱- پیشنهادات مربوط به رفع مشکلات و تنگناهای اقتصادی

الف: ارائه کمک و مساعدت مالی از قبیل تخفیف، قسط بندی شهریه، اعطاء وام دانشجویی از طریق بانکها و مؤسسات مالی.

ب: در اختیار قرار دادن وسائل آموزشی، کتب و جزوات با قیمتهای ارزان.

ج: شناسایی و تحت پوشش قرار دادن دانشجویانی که وضعیت مالی آنها رضایت بخش نیست.

د: شناسایی و زیر پوشش قرار دادن دانشجویانی که از لحاظ رفاهی در سطح بالایی قرار دارند، و سعی در ارشاد آنها از طریق فعالیت های فرهنگی.

ه: شناسایی و زیر پوشش قرار دادن دانشجویانی که گرفتاری هایی از قبیل پرداخت هزینه های خانواده یا پدر و مادر خود را دارند و سعی در رفع این گرفتاریها از طریق اعطاء کار دانشجویی.

و: بالا بردن امکانات و تسهیلات باشگاه پژوهشگران جوان، از طریق اعطای جوایز و فرصتهای پژوهشی و آموزشی بیشتر به دانشجویان ممتاز، به منظور تشویق و ایجاد انگیزش در آنها برای سعی و تلاش مضاعف.

۷-۲- پیشنهادات مربوط به رفع ویژگی های فردی

الف: اجرای برنامه های فرهنگی از قبیل نمایش فیلم و نمایشنامه و چاپ داستان در مجلات دانشجویی در خصوص افراد موفق که در نوجوانی دارای ناتوانی جسمی یا مالی بودند.

ب: تلاش در جهت بالا بردن روحیه دانشجویان و توجه آنها به نقششان در جامعه که بایستی افرادی کارآفرین باشند نه دنباله رو.

ج: تقویت روحیه جستجوگر و تحقیق به گونه ای که بجای حفظ محتویات درسی به طرف تحقیق و پژوهش روی بیاورند.

۷-۳- پیشنهادات مربوط به رفع تنگناهای قوانین و مقررات

الف: بررسی مقررات، قوانین و آئین نامه های دانشگاه و شناسایی نقاط قوت و ضعف آنها و همچنین قوانین و آئین نامه های دست و پاگیر و پیشنهاد به سازمان مرکزی جهت رفع این نواقص.

ب: تأمین بیشتر نیازهای اولیه دانشجو از قبیل خوابگاه، سلف سرویس و سرویس ایاب و ذهاب و امثال آن، با توجه به اینکه فیروزکوه شهر کوچکی است و گنجایش افراد کمتری را دارد، این امر می تواند تأثیر زیادی داشته باشد.

ج: توجه بیشتر به محتوای دروس آموزشی و متناسب ساختن آن ها با نیازهای اجتماعی در جهت کاربردی کردن آنها و توجه بیشتر به کیفیت آموزشی.

د: تدوین قوانینی در زمینه مشارکت بیشتر دانشجویان در امور مربوط به خودشان. به عنوان مثال تدوین قوانینی که اجازه دهد دانشجویان در کمیته های انضباطی دارای نقش باشند تا احکام صادره از سوی این کمیته توسط دانشجویان خاطی، بهتر و راحت تر پذیرفته شود، و یا تدوین قوانینی در زمینه شرکت دانشجویان ممتاز در سمینارها و سخنرانیها، به عنوان یکی از اعضاء برگزار کننده، به نحوی که احساس کنند، قانوناً دارای نقش موثر بوده، تا این امر موجب شکوفائی و بروز استعدادهای پنهانی دانشجو شود.

۴-۷- پیشنهادات مربوط به رفع تنگنایهای باورهای فرهنگی - اجتماعی

الف: توسعه فعالیت های فرهنگی - علمی در دانشگاه از جمله برگزاری سخنرانی ها، سمینارها، و توسعه فعالیت های ورزشی، توسعه فضاهای ورزشی، تفریحی، برگزاری نمایشگاه های هنری، جلب مشارکت و میدان دادن به افرادی که به علم و دانش و هنر علاقمندند.

ب: تقویت روحیه ایمان، تقوی و گرایشات مذهبی دانشجویان از طریق پرهیز از طرح مسائل خرافی در سخنرانی ها و در مقابل طرح مسائل بکر علمی، عقلانی و عقلانی.

بررسی راههای افزایش روحیه جستجوگری و تحقیق در دانشجویان، بررسی راههای افزایش مشارکت دانشجویان در کارهای پژوهشی، بررسی مقررات، قوانین و آئین نامه های آموزشی دانشگاه و ارائه پیشنهاد برای به روز کردن محتوای آنها از جمله زمینه های گشوده نشده تحقیق جاری است که می تواند به عنوان تحقیق آتی در نظر گرفته شود.

فهرست منابع و مآخذ

- ۱- آذر عادل و منصور مؤمنی، آمار و کاربرد آن در مدیریت، انتشارات سمت، ۱۳۸۰.
- ۲- ایران نژاد، مهدی، از تئوری تا عمل، مؤسسه بانکداری ایران، سال ۱۳۷۸.
- ۳- پارسا، محمد، روانشناسی تربیتی، انتشارات بعثت، ۱۳۷۸.
- ۴- خدایاری فرد، محمد، مسائل نوجوانان و جوانان، انتشارات اولیاء و مربیان، ۱۳۷۳.
- ۵- دالا نیلکسون و هری آیزر، بررسی مشکلات نوجوانان، ترجمه ستاره آخوندی، انتشارات همشهری، ۱۳۷۸.
- ۶- زارع، کریم، نشریه آموزشی، فرهنگی، خبری واحد تهران مرکزی شماره ۲، اسفند ۷۸.
- ۷- ژان پیازه، روانشناسی و دانش آموزش و پرورش، ترجمه زینب توفیق، نشر نی، ۱۳۷۱.
- ۸- شکوهی، غلامحسین، تعلیم و تربیت و مراحل آن، انتشارات آستان قدس رضوی، ۷۲.
- ۹- فتحی آذر، اسکندر، رشد مسئولیت اجتماعی در نوجوانان و نقش آن در یادگیری، دبیرخانه سمپوزیوم جایگاه تربیت، سال ۱۳۷۳.
- ۱۰- فرقانی رئیس، شهلا، مشکلات رفتاری در کودکان و نوجوانان، انتشارات تربیت، سال ۱۳۷۵.
- ۱۱- لطف آبادی، حسین، روانشناسی رشد، انتشارات سمت، سال ۱۳۷۸.
- ۱۲- مورهد کریفین، رفتار سازهانی، ترجمه دکتر مهدی الوانی، دکتر معمار نژاد، انتشارات مرارید، سال ۱۳۷۵.
- ۱۳- مطهری، مرتضی، اثبات وجود خدا، انتشارات صدرا، ص ۲۴۹، ۱۳۷۹.
- ۱۴- کوهن لویس و میشل هاییدی، آمار در علوم تربیتی و تربیت بدنی، ترجمه علی دلاور، دانشگاه علامه طباطبائی، سال ۱۳۷۵.

پښتو ښوونځي
پرتال جامع علوم انساني